

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:
Dr. KISS PÁL.Felelős szerkesztő:
ESPERSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

A tanyai orvos. *)

Makó, szept. 13.

E lap vasárnapi számában újra megpendült a tanyai orvosi állás szervezésének eszméje. Igaza van a cikk írójának, hogy humánus szempontból is égető szükségük van a tanyai lakosoknak orvosra épen úgy, mint a városiaknak. Engedjen meg azonban az igen t. cikkíró, a terv szinte keresztülvihetetlen. A cikk felelősi, hogy valamikor kértek már a tanyákra orvost, de a város minden alap nélkül elutasította a kérelmet. Talán azért látszik az elutasítás alaptalannak, mert nem mélyedt bele bővebben az indokolás egész halmozásába. Megpróbálom helyette elvégezni én, a ki a „humanismus szolgálatában“ állván látom a tanyai orvos szükséges voltát, de a „kenyeremet sem félttem az új orvostól.“

Nem félttem pedig a kenyeremet azért, mert igen nagy a valószínűség, hogy nem lenne kitől félteni. Mert mit adna jövedelemként az új állás? 1600 korona maximális fizetést, legfeljebb négyszer ismétlődő 200—200 koronás ötödéves korpótlékot, 3—400 korona lakbért s maximum 600 korona uti-átalányt, összesen tehát 2500—2600 korona kezdő fizetést. Ezt is csak akkor, ha mint községi orvosi állást szerveznék. Községi orvosi állást pedig csak azon község (és nem tanya) tartozik szervezni, melynek 5000-nél több lakosa van. Ha tehát a város állítaná fel az új állást, akkor a törzsfizetést (1600 k.) is ő fizetne, nem pedig az állam. A községi orvosokat ugyanis ő fizeti. De első sorban Makó város határában községi orvosi állás nem is létesíthető már csak azért sem, mert Makó rendezett

tanácsú város. Itt legfeljebb csak a városi orvosok számának szaporításáról lehetne szó. Az a kérdés már most, hogy ha a város ép olyan fizetést adna is a tanyai orvosnak, mint a községi orvosnak az állam, akadna-e vállalkozó? Kitenne-e a fix fizetés melletti napi kereset annyit, hogy abból egy orvos — még ha tanyán is — megéljen? Ne kapjunk vérszemet azon, hogy Szegednek, Hmvásárhelynek vannak tanyai orvosai. Álljon a szemük előtt a másik példaként Püspöktele, a hol a megengedhető legmagasabb fizetés, szép lakás mellett is kötéllal kell pályázót fogni s 2 hét múlva az is megszökik. Pedig az község s nem is tanya. A hol intelligens, magához hasonlórú embert is talál a doktor ur, s még sem marad az Istenért sem. Az orvosra nézve ugyanis egy tanyai orvosi állás elfoglalása egyenértékű az élvetemkezéssel. Kilméternyire tőle a legközelebbi szomszéd, 15—20 kilométerre a város. Ha egy beteghez elviszik (vagy ő tartson kocsit, lovat is? de miből?), fél napi időbe kerül, míg haza vergődik. Vagy hozzá vigyék a beteget? De annyi fáradsággal a városba is behozhatják. S mit szedjen látogatási díjban? A szokásos 1—2 koronát? Abból nem él meg, mert az a feltételezett 5000 lakos a város egész határában, nem pedig egy góczban lakik. Ennek negyötöd része hamarabb eléri a várost vagy valamelyik szomszédos községet, mint pl. a rákosi csárdánál trónoló doktort. Tehát neki csak egyötöd rész, 1005 ember marad. Ha ebből évenként 2000 koronát keres, akkor azt az embert meg kell aranyozni, mert 6—800 koronáért nem igen merném megvenni a jövedelmét.

Összes jövedelme tehát 3400 koronára tehető. Önmagával és a világgal annyira meghasonlott embert, a ki csupán humanismusból 3400 koronáért örökké a ta-

nyán lakják, tizet sem lehet az országban kapni. Még ha nagyon fiatal, vagy nagyon öreg is az illető. Mert humanismusból utóvégre még az orvos sem él meg. (Ugy is elegendő szipolyozzák a „humanismus szent nevében.“) Szükségeit ő is a városból szerzi be, de hiszen neki nem igen szabad elmozdulni hazulról, mert esetleg kereshetik a tizedik dűlőföld távolságból Itthon pedig ugyanis csak a pénzt költené.

Azok az indokok, a melyeket a cikk az állás mellett felhoz (balesetek, szülés, stb.) szintén elesnek a nagy távolságok miatt. A tanyai orvosi állás a decentralizálás elvének diadalát jelentené. Már pedig nálunk mindenütt és mindenben annyira kifejlődött a központokba való gravitálás, hogy a tanyai orvosi állás, — ha más miatt nem is — már e miatt is csakhamar csődöt mondana. Az a gazda ember, a kinek betege van, de a ki a szerdai, pénteki, vasárnapi napokon úgy is bejön a városba, mindenbizonyynyal be fogja hozni a betegét, még ha van is tanyai orvos, mert a városban több orvos közt válogathat, s rendszerint van is megszokott orvosa, a kiben legjobban bizik. Legfeljebb talán, vagy a sáros esős időkben gondolná meg, hogy a két rossz közül melyiket válassza: behajtson-e a városba, vagy elmenjen a bizonyára hozzá is elég távol lakó tanyai doktorhoz. Nyáron azonban, mikor jök az utak, nem igen fogja törni a fejét, hanem berobog. Mint a hogy manapság minden gazda embernek, aki 8—10 évig már tanyai lakos volt, a város felé áll a kocsija rudja. Városi lakos akar lenni mindenki, a központba óhajt bejutni mindenki, természetes tehát, hogy az orvos, a ki tudásánál, személyénél, szóval intelligens ember voltánál fogva bizonyos társaságot megkíván, nem szívesen megy ki, hogy naponként csak 2—3 válthasson vala-

kivel. Még ha jobb jövedelme volna is, mint a városban.

Pláne a cikk még gyógyszerért is szeretne a jövedébeli doktor nyakába varrni. Ne rendezne be mindjárt dísztemetkezési vállalatot is?

Nem mostoháskodás tehát a város részéről, ha nem szervez új állást, csak előrelátás. Előrelátása egy megvalósíthatatlan dolognak.

Egy mód van, a mi még segíthetne az eszme megvalósításánál. Tegyen úgy a város, mint Szeged és Vásárhely, adjon ezeket, de forintokban. Most a pénzt ma már mégis mindenki többre becsüli, mint a humanismust. Bár akkor is — és ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni — csak egy kis kör venné hasznát az orvosnak épen úgy, mint a hogyan a tanyai elárusító szövetkezet vevő közönsége bizony nem mértföldnyi távolságokról kerül elő. Daddig míg fejlagyult embeerek a mi városi orvosaink 400—500 frt. fizetését is sokalják, addig a tanyai orvosi állásról is csakis in theoria lehet csevegni.

Dr. Diósszilágyi Sámuel.

□ A költségvetés összeállítása.

A pénzügyminiszteriumban ma kezdődtek meg azok a tárgyalások, a melyeknek célja hogy az 1911. évi állami költségvetést az egyes szakminiszteriumokban elkészült tervezetek alapján véglegesen összeállítsák. Ma délelőtt elsőnek a honvédelmi miniszterium költségvetését tárgyalták. A tárgyaláson Lukács László pénzügyminiszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter és a két miniszterium számos előadója vett részt.

— A város jövedelmei. Makó város közpénztárába a legutóbbi 10 nap alatt a következő jövedelmek folytak be: borfogyasztási adóban 2051 korona 52 fillér, huszfogyasztási adóban 928 korona 87 fillér és a vágóhid jövedelméből 385 korona 70 fillér, összesen 3366 korona és 9 fillér.

*) A cikket adjuk azért, mert közérdekű dologban az ellenérveket is szívesen látjuk. A cikk lényegével nem értünk egyet s így észrevételeinket alkalomadtán megtegyük.

Az első petíciók.

Rakovszky és Ostffy mandátuma.

Express tudósítás.

Budapest, szept. 13.

A kir. Kurián ma kezdte el a képviselőválasztások ellen benyújtott petíciók tárgyalását. A júniusban lefolyt általános választások alkalmával megválasztott képviselők választása ellen szokatlanul sok, több mint ötven petíciót nyújtottak be a Kuria választási tanácsához. A mai napon a *Rakovszky* István csornai és az *Ostffy* Lajos celdömölki mandátuma ellen benyújtott petíciókkal foglalkoztak.

A csornai választás.

A Kuria I. választási tanácsa Sebestyén Mihály elnöklésével a *Rakovszky* István mandátuma ellen beadott petíciót tárgyalta.

Miután a petíció ellen kifogást nem tettek, az elnök felhívta dr. Tetéleni Ármint, hogy ismertesse a választás elleni kifogásokat. Az ügyvéd erre hosszasan ismertette a csornai kerületben lefolyt választást. A választás alkalmával nyolc szavazattal maradt kisebbségben a nemzeti munkapárt, amelynek dr. Cziráky József gróf volt a jelöltje. A petíciót Kiss Elek csornai ügyvéd és 14 társa írta alá és abban Raditz Lajost, a választás elnökét, elfogultsággal vádolják. Elmondta ezután Tetéleni dr., hogy Raditz, mint az első szavazatszedő bizottság elnöke a záróra dolgában törvénytelenül járt el, mert az este 10 óra ötven perckor kellett volna letelnie nyilvánítani, de ő azt csak egy félórával később, tizenegy óra husz perckor tette. A Raditz által vezetett jegyzőkönyv hamis adatokat foglal magában és a választás már ezért is megsemmisítendő. Súlyos vádak emel a petíció a megválasztott képviselő, *Rakovszky* István ellen is. Ő a katolikus hitű választókat a zsidók és a zsidókkal azonosított Cziráky párt ellen izgatja és így mandátuma az 1899 XV. t. c. 3 és 8 §-ai alapján megsemmisítendő. *Rakovszky* március 3-án Szilben az általa zsidó pártnak nevezett ellenpárttól a következőket mondotta beszédében:

— Ami a pártra, amely görbelábu és görbeorrú zsidókból áll, olyanokból, a kik csalásból és szipolyozásból élnek, akartok ti szavazni? A jelenlegi kormány hat tagjának tíz felesége volt. És ha ti Cziráky megválasztása után a zsidópártot uralomra segítitek, akkor a házasság szentségét felfüggesztik és olyan házassági törvényt csinálnak, amelynek értelmében minden parasztnak három felesége lehet.

Ugyancsak Szilben május 28-án a papok által már amúgy is felizgatott katolikus választók előtt ezeket mondta *Rakovszky*:

— Ne szavazzatok Czirákyra. Ő sem Istent, sem pedig választást nem ismer.

Ugyanílyen beszédeket tartott *Rakovszky* Csornán, Egyeden és más községekben. Valóságos keresztsháborút hirdetett a zsidók ellen, akiket gonosztevőknek, vérszopóknak, a nép megrontóinak és csalással foglalkozóknak nevezett. *Rakovszky* a választás

előtt, látván az ellenpárt erős voltát, így fakadt ki:

— Én ezeket az alávaló gaz zsidókat tönkre fogom tenni! Kergessétek ki ezeket a csalókat, akik a nép véréből élnek!

Előadta továbbá dr. Tetéleni Ármint, hogy mindezeket a tényeket és állításokat tanukkal kívánja igazolni, de igazolni kívánja a *Rakovszky* által szerkesztett „Népujság” számaiból is, amelyben zsidó-pártnak nevezte a Cziráky-pártot és nyomtatvány útján is izgatott a párt ellen. A zsidópárt Csornán címmel megjelent cikk tele van a zsidók és a Cziráky-párt ellen való izgatásokkal. Felajánlotta Tetéleni Huszár Károly és Molnár János néppárti országgyűlési képviselőknek a kihallgatását is. A petíció végül azt mondja, hogy szétküldötték a kerületben a néppárti „Alkotmány” című lapot, amelyben a csornai választást becsmérő cikkek voltak.

A tárgyalás tart.

A celdömölki választás.

A II. választási tanács Zachár Emil elnöklésével ugyancsak megtartotta meg az első petíciós tárgyalást. Az itt tárgyalt petícióban *Ostffy* Lajos dr.-nak, a celdömölki választókerületben négy szótöbbséggel megválasztott Kossuth-párti képviselőnek a mandátuma meg van támadva. *Ostffy* ellenfele Maróthy László volt, aki ugyancsak Kossuth-párti programmal lépett fel. Ennek a petíciónak az előadója Somogyi Mihály. A Fábján Lajos és társai által benyújtott petíció azzal vádolja *Ostffy* Lajos megválasztott képviselőt, mint Berzsenyi Dezső választási elnököt, hogy nagy számmal visszautasított igazolt szavazókat és olyanokat szavaztattak le, akik már rég meghaltak, sőt olyanokat is, akik a választás napján Amerikában voltak. A választási elnök a távollévők helyett másokat szavaztatott le. A petíció számos okmányokkal kívánja ezeket igazolni és kéri a Kuriát, hogy a fertőzött szavazatokat vonja le *Ostffy* szavazatainak számából és mondja ki, hogy a szavazatok többségét Maróthy László nyerte el. A kérvényezők szerint a megválasztott képviselő és kortesei etettek, itattak, vesztegettek. Mindezekért a választásnak az 1899: XV. t. c. 28 §-a alapján való érvényesítését kéri.

A tárgyalás tart.

— Nagy — gyógyszertár a „Megváltóhoz.” Aradi-utca.

Főtérhez közel.) Telefonszám 9.

NAPI HIREK.

— Egy havi közigazgatás. Csanádmegyei közigazgatási bizottsága holnap, szerdán tartja meg *Jakabffy* István főispán elnöklésével rendes havi ülését. Az ülés délelőtt 9 órakor veszi kezdetét.

— Templom a tanyák közt. A makói rákosi tanyai református hívek még az 1901-ik évben gyűjtést kezdtek arra, hogy a

rákosi központon templomot építenek. A gyűjtés eredménye már akkor hamarosan körülbelül 500 korona lett. Ezzel azonban meg is akadt a mozgalom s mostanáig aludt. Mostanában újra megkezdtek a gyűjtést a tanyaiak s ehhez az egyháztanács engedélyét és pártolását is kikérték. Az egyháztanács vasárnapi ülésén megadta az engedélyt a gyűjtésre s kimondta, hogy pártolja is a mozgalmat. — A templom helyül különben *Tóth* István gróf Vay-utcai lakos 300 négyszögöl területet már is felajánlott.

— Egyházmegyei közgyűlés.

A békésbányai református egyházmegye e hó 28-ikán Hódmezővásárhelyen közgyűlést tart. A gyűlésen a makói református egyház képviselőjében *Nagy* Károly és *Bereczky* László lelkesen kívül *Joó* Márton gondnok és *Kovács* István kántor vesznek részt.

— Vegyes iskolák.

A makói református iskolákban mindeddig úgy volt, hogy fiukat és lányokat külön — külön tanították. Ez aztán azt eredményezte, hogy míg egyrésztől egyik tanító keze alá 80—90 tanuló esett, addig a másik tanító alig 30—35 gyermeket kapott, másrésztől természetesen a tanítók terhe is aránytalanul oszlott meg. Ugy a gyermekekre, mint a tanítókra hátrányos ezen helyzetet vasárnapi ülésén megváltoztatta az egyháztanács. Kimondta ugyanis, hogy már a mostani iskolai évtől kezdődőleg fiukat és lányokat együtt taníttat vagyis vegyes iskolákat szervez s ezzel a tanítók közt lehetőleg arányosan osztja be a tanulókat.

— Érdekes vásárlás.

A makói református egyház bebelében néhány évvel ezelőtt egy külön alapszabályok mellett működő egyesület alakult, melynek tagjai a vallás behatás, intenzívebb művelését tűzték ki célul. Az egyház előjárósága rossz szemmel nézte őket úgy gondolkozván, hogy az új egyesület tulajdonképpen annak tagjaira nézve az egyházból való kiválást jelenti. Az „Elő keresztényen szövetség” ennek dacára folytatta működését, a mely a vallásosság mélyebb kultusza mellett elég gyakran a szegények segélyezésében is állott. Ujabbban ez az egyesület nevet változtatott s a budapesti „Bethánia” vallásos egyesület fiókjává lett, e címen működik tovább. Az egyesület hívei eddig magánházaiknál szoktak összegyűlni, a hol vallásos estéiket tartották. Mostanában azonban kérvényt nyújtottak be a református egyház tanácsához, melyben hangsúlyozza, hogy az egyháznak tovább is hű fia akarnak maradni s koránt sincs még gondolatukban sem az egyháztól való elszakadás, egy üres telket kértek, a melyre imaházat építhessenek. — Az egyháztanács vasárnap foglalkozott a kérelemmel. Erdemben nem határozott, hanem két papját odautasította, hogy adjanak be a jövő gyűlésig jelentést arról, hogy az anyaegyház szempontjából miben is áll a Bethánia-egyesület működése. Ez lett a halasztó határozat s úgy látszik, a végleges határozatra már nem is kíváncsiak a kérelmezők, mert ma már a Hold utcában egy nagy telket vettek, a melyen imaháznak alkalmas

épület is van. Az egyesület tagjai aldozatkésztségre vall, hogy bár nem sokan vannak, a portát tizenkét ezer koronáért vették, a mely összeget egymás közt gyűjtik össze.

— A színészeztől. Csanádmegyei színügyvédművelő egyesülete ma délelőtt ülést tartott, amelyen a szingagzatók képviselőjében a színházi titkár, *Rózsa* Ernő jelent meg s bejelentette, hogy az idei szezonra 20 előadásra nyitnak bérletet, egyuttal bemutatta a heti műsort, melyet a bizottság tudomásul vett.

— A sógor miatt. Ma délután a *Gera* Pál korcsmajában iddógalt *Takács* Ferenc napszámos. Mikor fizetésre került a sor, a korcsáros *Takács* Ferencen követelte sógorának 10 fillért tevő adosságát, melynek megfizetését *Takács* megtagadta. Ezért aztán *Gera* annyira kijött türelméből, hogy *Takács* Ferencet jól fejbe verte. A durva korcsáros ellen megindították az eljárását.

— Bicskázó borbély.

Csorba Imre Alma-utcai lakos az éjjel együtt mulatott *Fruzsza* János Aradi-utcai borbély mesterrel. Mikor az ital mindkettőnek fejébe szállott, összeveszték és a szesztől hevitve, *Fruzsza* bicskát rántott és azt *Csorba* Imre oldalába szúrta. A kés a negyedik bordánál hatolt be, de nemesebb részeket nem ért. A sérült embert *Paku* Imre dr. részesítette az első orvosi segélyben, ki bekötözte sebeit. A bicskázó borbély ellen megindították a büntető eljárást.

— Árverés a vasutnál.

Az arad-csanádi vasuti állomáson szeptember 16-án délután 2 órakor, következő kézbesíthetetlen árukat elárvereztek: 1 láda rövidáru 33 kg. 1 drb. vetőgép 15 soros. 1 drb. cölöpverőgép 625 kg. 1 drb. badogveder. 1 drb. talicska. 2 drb. üres ketrecz. 4 köteg üres kosár.

— Anyakönyvi hírek.

Házasságra jelentkeztek. Fekete Ferenc Nagy Marival. *Elhaltak*. Hoffman Gizella 18 éves, Nagy Gy. Erzsébet 6 hónapos korában.

— Szép bajusz nyerhető a

Lukács féle „*Gloria bajuszpedrő*” által mely az eddigi bajuszpedrőket minden tekintetben felülmulja. A bajusz nevelni, ápolja szépen tartja ugyanarra, hogy rövid idő alatt az egész országban közkedvelt is lett Kapható fehér, barna, fekete színben 30 és 20 filléres dobozokban. Készül Makón az aradi-utcai gyógyszerészeti laboratóriumban. Ugyan ott a gyógyszerészertárban kapható.

Tanárok

egymás ellen.

Botránypör a tábla előtt.

Makó, szept. 13.

Érdekes rágalalmazási pörben ítélkezett ma délelőtt a szegedi királyi ítélőtábla büntetőtanácsa. Egy makói tanár két tanártársát rágalmazta meg súlyosan azért, mert azok unokaöccsét a tanév végén tartott vizsgálatok alkalmával megbuktatták. A közbotrányos rágalalmazási pör előzményei a következők:

Még az 1909 ik évben történt Makón, hogy az itteni főgimnázium két tanára, **Ermann Ferenc** és **Altmann Jakab**, a junius huszonharmadikán tartott évvégi vizsgálatokon **Csighy Sándor** VI. osztálybeli tanuló a mennyiség-tanból és a görög nyelvből megbuktatták. **Csighy Antal** dr. makói főgimnáziumi tanár, akinek az elbuktatott tanuló unokaöccse, ezen annyira fölháborodott, hogy akételemittanár ellen vádiratot nyújtott be a főgimnázium igazgatójához, azzal a céllal, hogy lerántja a tanári működésükről a leplet és a közvélemény itélete elé állítja őket. A vádiratban többek között ilyen kitételek találhatók: „Ermann Ferenc elnököl és Altmann Jakab vizsgálótató tanár a folyó évi junius huszonharmadikán megtartott görög vizsgálaton szabálytalanul, lelkiismeretlenül, szelídítő és bosszúálló céllal működtek; Altmann tanár bizonyára úzérkedésből még a tanév utolsó óráján is új anyagot adott föl. Az említett tanárok tanári esküjüket szegték meg, amikor az uiasítások és a közép iskolai rendtartás világos rendelkezéseit súlyos mértékben áthágták.” A vádiratnak ilyen és ehhez hasonló egyéb kitételei miatt Ermann és Altmann tanárok büni vádi följelentést tettek a szegedi királyi törvényszéknél **Csighy Antal** dr. ellen. A bíróság a rágalmazási pör folyamán megengedte **Csighynek**, hogy a legszeleesebb mederben folytathassa a bizonyítékok beszerzésére megindított eljárást. Miután azonban **Csighy** nek így sem sikerült semmiféle bizonyítékot szerezni állításainak beigazolására, a törvényszék őt két rendbeli rágalmazás vétsége miatt a kilencvenkettedik szakasz alkalmazásával összesen *tíz napi fogházra átváltoztatható kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte*. Vádlott főlebbezett a szegedi királyi ítélőtáblához, amely tegnap tartotta meg ebben a botrányos pörben atárgyalást. A tárgyaláson megjelent **Csighy Antal** is és kérte abüntetótanácsból a bizonyítás kiegészítését, de kérelmét elutasították. Annál meglepőbb azonban a tábla döntése. Az elsőbíró ítéletét helybenhagyta ugyan, azonban „különös méltánylást érdemlő okokból” a büntetés végrehajtását fölfüggesztette. Az ítélet jogerős.

A szerelem halottja.

Öngyilkos uri leány.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Makó, szept. 13.

Néhány nappal ezelőtt egy rövid hírben arról emlékeztünk meg, hogy **Hoffmann Gizella** uri leány szerelmi bánatában arzént ivott és utána nyomban a vármegyei kórházba hajtattott, hol **Molitorisz Kálmán** dr. kimosta gyomrát.

Röviden szóló hírközleményünkben elmondottuk azt is, hogy a szerelmében csalódott uri leányka a gyomor mosás után azonnal jobban lett és hogy pár nap múlva elhagyhatja a kórházat.

E jóslásunkban csalatkoztunk. Ma délelőtt ugyanis a szerencsétlen leányka óriási kínok között kilehelte az élet csapásaitól összetört lelkét.

Utána jártunk és megtudtuk ma egész körülményesen, hogy miért lett öngyilkos **Hoffmann Gizella**. Megtudtuk, hogy a jóhiszemű és jó, de szegény sorsu kiszombori családból származó **Hoffmann Gizella** egy fiatal emberbe volt szerelmes, ki neki állítólag házasságot is ígért.

Az erkölcsös alapon nyugvó szerelmi viszony hosszú ideig húzódott. A fiatal embernek eszé ágában sem volt, hogy a leányt elvegye. Neki nem volt más célja, minthogy érzéki vágyait kielégítse. Erre azonban a becsületes leányka nem volt kapható, ezért a fiatal ember mindinkább elhidegült tőle. Mikor a szép **Gizella** tapasztalta, hogy szívének bálványa iránta nap-nap után hidegebb lesz, beköltözött lelkébe a fájdalom és olykor napokig járt szótlanul buskomoran. Öngyilkossági szándékát azonban senkinek sem árulta el.

Nem is otthon, Kiszomboron, követte el borzalmas tettet, hamarosan átjött Makóra és utközbent ürítette ki a mérég poharat.

Az emberölő mérgek egyik legveszedelmesebbikét: arzént ivott. Alig hogy leszállott a vonatról, már a makói pályaudvaron rosszul érezte magát. Előbb hányinger, majd hányás vett rajta erőt. Ilyen állapotban alig tudott bevászorogni Makón lakó egyik nagynénjének lakására.

Tettéről nagynénjének sem szólt, hanem kocsit hozatott magának és gyorsan a megyei kórházba hajtattott.

Bár elég korán érte az orvosi segély, mégis úgy látszik, hogy a gyilkoló mérég felszívódott a leányka vérébe és megölte a lelki szenvedésektől már különben is kimerült leányt.

Mikor **Molitorisz Kálmán** dr. az öngyilkos leány gyomrát kimosta, még két napig igen jól érezte magát a kórházban. Csak harmadnap lett nagyon bágyadt. Fájdalmáról panaszkodott és minthogy gyomra is felmondta a szolgálatot, a leányka egyre gyöngült. Már tegnap senkit sem ismert meg és irtózatot kinoktat szenvedett. Mára megüvegesedtek szemei és 10 órakor jött az általa keresett jótékony halál, mely mindörökké megváltotta testi és lelki szenvedéseitől.

Regény.

Képek a szabadságharcról

Irtá: egy volt 48-as honvédülés.

(5.)

Az esküszegők.

A német tüzerekből átvedlett honvéd tüzerek is együtt tartottak — különösen az ívásban derekasan kitarítottak a bajtársakkal, csak két Judás vált ki közülök.

Kellett, hogy ez a két németből áttért honvéd tüzér már délelőtt a március 16-nak illetően jókedvű megünneplése vagyis a murizás előtt összebeszél, hogy mi a tervük s ezt hogyan hajtásák végre, mert a mulatozásban is szükre fogták a dolgot, jól lehet, a részeg-

désig senkinek sem volt szabad mennie, de jókedvű lehetett, míg ez alattomos két fráter még eddig sem ment, de hát az ő nagyon is józanságuk a jókedv heveségében senkinek sem tűnt fel s nem is foglalkozott vele senki, csak az elkövetett turpisságuk után jutott eszébe több bajtársuknak az ő alattomoskodó egész viseletük.

Az történt ugyanis, hogy midőn a sánc tetején javában folyt a nóta és a verbung, az ellenség szemelátára s annak bosszuságára, egyszerre megrázkodik a levegő s nagy durranás után szokott éles füttyülésével belesap a sánc oldalába két 12 fontos golyó.

Természetesen a tüzérpáncsnok azt hitte, hogy nyomban fogja ezt követni számtalan haragos, földet turó golyó, mire tüzéréjét nyomban az ágyukhoz vezényelte, a huszárok rögtön nyeregbe kaptak, a gyalogság sorakozott és így némán, csendben, de készülétkben várta az egész különítmény a maga részéről a további teendőket, az ellenség részéről pedig a március 15-iki további üdvövéseket.

A magyar tüzérpáncsnok nem viszonozta a történt két lövést, hanem várta a fejleményeket, lesz-e még több?

Már fél órája állt a tüzéréség égő kanóccal a kézben, várva a működésre a parancsot, néma csendben. Támadó lövéseknek (aznap) se hire, se hamva.

(Folyt. köv.)

Szerkesztőség: Hajnal-utca 13.
Kiadóhivatal: Kazinczy-utca 3.

Nyílttér.*

Ezennel kijelentem, hogy fiamnak, **Sándornak**, senki semminemű hitelt ne adjon, mert én azokat ki nem fizetem s érte felelősséget nem vállalok.

Makó, 1910. szept. 12.

id. **Vigh János.**

* E rovat alatti közleményért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Örömmel

ajánlják egymásnak az egész országban a **Lukács-féle**

„**Harmat**”
krémet

mert eltünteti az arcról a szeplőt, májfoltot, pattanásokat s mindennemű arctisztalanságot. Kisimítja a ráncokat, himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üdebájós, ifju arcszint; az arcnyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, elragadó báj kölcsonöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor., harmat puder 3 szinben 1 kor., harmat szappan 1 korona.

Kapható: egyedül a készítőnél

Lukács Ferenc

„Megváltó”
Aradi-u.

Telefon szám 95.

Sok pénzt

akarunk meg
ha hirdetéseit
kizárólag a
Makói
„Független Ujság”-
ban közli.

Szabó üzlet megnyitás!

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy Makón, Dessewffy tér 13. szám alatt, a Makói Ujság ujonnan épült bérházában a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

férfi-szabó divattermet

nyitottam, melyet a legújabb divatu angol és honi — gyártmányu, finom szövetekből rendeztem be.

Miután szakképzettségem úgy a főváros, mint több nagyobb városokban sajátítottam el, főtörökvésem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönség legkényesebb igényeit is kielégíthessem és a nagy közönség ne legyen ráutalva, hogy modern ruhaszükségeit nagyobb városokban szerezze be.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel

Ifj. Antal József,
uri szabó.

Legújabb, modern divat-szabás

Pontos és szolid kiszolgálás!

Önt is érdekli, hogy Károlyi Mihály megnagyobbított főtéri festék kereskedésében **Óriási raktárt**

talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, kocsis és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormentesítő **olaj.**

Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.

Terpentin, benzin, petroleum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készíttetésű **meszelők, kefék, ecsetek** — dus — választékban.

Fegyverjavító műhely Makó
000 Szent-István tér. 000

Műhelyemben gyárilag végze-
fegyverek javítását és átalakítá-
sát, fegyvercsövek barnítását vagk
feketítését; új fegyveragyakat.
Bármily javítások pontosan lesz-
nek műhelyemben elkészítve.
Ugyanott ügyes fiuk TANONCUL
felvétetnek.

Tisztelettel:

Halász Károly
fegyverműves.

ELADÓ

oo egy kellemes hangú oo
cimbalom.
— **Ára 70 korona.** —
Kazinczy-utca 3 sz. alatt.

Tanuló leányok
oo felvétetnek a oo
Pesti vasalónőnél
Ráday utca 24. szám.

Eladó föld.
A békési uti iskola szomszéd-
ságában egy fertály tanya
föld örök áron szabadkézből
eladó.
Ertekezhetni lehet
Gera Istvánnal
Csillagkereszt utca 855. sz.

Kedvező fizetési feltételek
oo oo mellett oo oo
eladom
aradi-utcai ujjonnan épült
2164. számú
házamat.
Ertekezhetni lehet
Lenkei Károly
asztalossal, Megyeház-utca
— 25. szám alatt. —

Iskolai könyvek
bekötését

a legerősebb angol vászon kö-
tésben a legolcsóbb árban készíti

Bodor Sándor

könyvkötő.
A Zsidó iskola mellett. Ugyanott
egy fiu fizetéssel TANONCNAK
— — felvétetik. — —

Kiadó uri lakás

Toldi utcában a volt gör. kath.
leányiskolai tanítólakás: két szo-
ba, konyha, kamra, pince, fás-
szin, sertésöl és **kiadó**
kert hasznóberbe
és azonnal átvehető. Értekezhetni
a gör. kath. főesperes plébániái
— — hivatalban vagy — —

Szabó Péter

gör. kath. hitközségi gondnokkal
Csillag utca 1483. szám alatt.

Hirdetmény!

Reiner-féle házban egy la-
kás azonnal, egy lakás pe-
dig november **kiadó.**
1-én olcsón
oo Ertekezni lehet: oo

Dr. Dózsa Simon

oo ügyvéd irodájában. oo

Nagy Ferencz tanyai tanító mé-
hészetéből az idén termelt akác,
tarlóvirág **MÉZ** 1—3 ki-
és vegyes **ELADÓ.** lós üve-
gekben jutányos áron, kilogram-
monkint 1 **ELADÓ.**
koronáért
50 kilogrammon felüli vételnél
árkedvezmény. Üveg beszerzési
árban számítatik. Megrendelése
ket elfogad oo oo oo oo

Biró Albert

tanító. Vörösmarty-u. 2888. szám.
(Papp Miklós kereskedő háza.)

Táncitanítási
felhívás.

Alulírott van szerencsém az
igen tisztelt szülők b. tudomásá-
ra hozni, hogy f. évi szeptember
hó 20-án az őszi idényre a tánc-
tanítást megkezdem. Tanítani fo-
gom úgy a régi, mint a legújabb
táncokat. A tanítást 8 hétig a
legszigorubb rend illem betartása
mellett eszközölöm. Felkérem te-
hát az igen tisztelt szülőket és
gyámokat, hogy akik gyermekei-
ket taníttatni óhajtják, minél előbb
nálam beiratni sziveskedjenek.
Beiratkozni mindenkor lehet laká-
somon (Gr. Vay.-u. 19. sz. a.)
hol a tanítást is eszközölöm.

A nagyérdemű közönség b.
pártfogását kérve,
maradtam tisztelettel

Schvartz Miksa
okl. táncitanító.

Nyomdász tanoncok

havi fizetéssel
vételnek fel a

Makói
Független Ujság
nyomdájában. Kazinczy-u 3.

Hirdetmény!

A Szlovencsák-féle házban
2 bolthelyiség és egy lakás
olcsón és **kiadó.**
azonnal

oo Ertekezhetni: oo oo
Dr. Dózsa Simon
ügyvéd irodájában.

Kiadó ház.

A Kálvária és Bacsal-utca sarkain
3 utcai padolt szoba, konyha
és élés kamra melléképületekkel
együtt folyó évi november 1-től
hasznóberbe **KIADÓ.**
több évre
— Ertekezhetni lehet: —

Szilágyi Bálint
oo oo tulajdonossal. oo oo

A Rákosi-utfélen egy tagban lévő
12 katasztrális hold ugar földemet
oo örök áron, szabadkézből oo

ELADOM.

oo Ertekezni lehet: oo oo
Erdei Ferencz
tulajdonossal Gróf Vay-utca 235.
szám alatt.

Pontos kiszolgálás!

Női divat áruház megnyitás!

Október hó **Király Lajos**
1-én nyílik meg
női divat áruháza a „Korona szálloda”
átellenében.

Hol olcsó árban lehet beszerezni a legdivatosabb
női kabátokat. Nagy raktár fehérneműekben:
női ingek, háló kabátok, női nadrágok,
Clot, lüszter, schiffon alsók és kötények,
Csecsemő és intézeti leány kelengyék.
— **Szörnye gallérok és muffok.** —

Nagy választék divatos szabású
blúzok és angol ajakból.

Pontos kiszolgálás!

Értesítés. Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy
Vásárhelyi-u. 23. sz. alatt **Nemes Lajos**
kovácsmester ur házában egy ujjonnan berendezett

kádár üzletet nyitottam.

Elvállalok új hordók, fürdő- és káposztáskádák, túrós- és vízesdészsák ké-
szítését minden nagyságban, elsőrendű tölgyfából. — Ugyazintén azok
javítását felelősség mellett eszközölöm, jutányos áráért. oo oo oo

Kész munkákat raktaron tartok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Szendrei István kádár-mester.
Vásárhelyi-utca 23.

— Ugyanott egy fiu **TANULÓNAK** felvétetik. —